

Øll fingur sína lön

Tað eydnaðist Gjaldsstovuni at skava pengar saman til allar lønirnar fyrri februar mánað

Mangur arbeiðsgevari kennir til ikki at hava nóg nógvar pengar tókar, tá lønirnar skulu gjaldast út. Soleiðis var fyrri viku síðan eisini hjá landsins størsta arbeiðsgevara, tí almenna. 80 mió. krónur, sum skulu gjaldast út seinast í hvørjum mánaði, vóru ikki í kassanum. Og tí vórðu allar aðrar útgjaldingar lagdar til viks fyribils fyrri at hava nóg mikið til lønir.

Og tað eydnaðist, sjálvt um tað varð tveir dagar seinni enn vanligt. Vanliga útskrivar Gjaldstovan løn-

Tað stóð á hjá Gjaldsstovuni at fáa nóg nógvar pengar tókar til lønirnar, m.a. hjá teimum á almennu skrivstovunum. Myndin er frá Gjaldstovuni

irnar 25. í hvørjum mánaði. Er 25. ein sunnudag verða lønirnar útskrivaðar friggjadag helst.

Nóg mikið bleiv í kassanum til lønirnar, ið nú allar eru útskrivaðar. Í dag

skuldu øll alment havt fingið sínar lønir.

Allir almennir stovnar vórðu ikki raktir av, at landskassin ikki átti pengar til lønir. Fleiri stovnar fáa sína upphædd av fíggiar-

lógini og gjalda sjálvir lønir út.

Tað kann henda so knappliga, at penganøgðin í landskassanum minskar. T.d. tí at landið noyðist at

gjalda út lán, ið tað hevur veðhildið fyrri.

- Hvussu verður næsta mánað? Tað er ein góður spurningur, sigur Heri

Mohr, stjóri á Gjaldstovuni.

randi

Serstøk tjóð

Vit eru føroyingar serstøk tjóð!! Ja, í hesum døgum kann sanniliga ásanast, at so er. Eingin tjóð, ið ti sum vit í dag meina við mentaða partin av heiminum, hevur nakrantíð so til fulnar vist sitt máttloysi, sin ódugnaskap og sitt evnaløysi til at stýra sær sjálvum sum føroyingar. Tað bar til at koyra landið á húsagang eftir bert fáum árum, og tað bar til, í sama stutta tíðarskeiði at broyta føroyingin frá at vera eitt dugandi, ið og arbeiðssamt fólk, til eina rúgvu av nalva-skóðandi, kravmiklum og forkelaðum skapningum. Ein kann ikki lata vera við at undrast og spyrja seg sjálvum, hvussu kundir slíkt lata seg gera.

Tjóðskaparrørslur

Aðrenn 1906, tá fyrsta føroyska tjóðskaparumboðið kom inn á danating, kláraðu føroyingar seg sjálvar, teir fingur onga krónu frá donum, og vanligi føroyingurin livdi líka væl í sínum landi, ja helst betur, enn hvat vanligi danin, sviin, bretin ella aðrir av grannum okkara gjørdu. Fyrsta tjóðskaparumboðið, sum kom á danating, byrjaði við at krevja, og fekk. Síðan hava tær ymsu tjóðskaparrørslurnar, sum

hava umboðað okkum, kravt, og hava fingið, líka til dagin í dag. Besta dømið man vera, tá blokkstuðulin skuldi setast í verk. Tá meintu tjóðskaparhetjurnar, at hann ikki var nóg stórur, og róptu hart, at danir ætlaðu at snýta okkum, og teir fóru mannsterkir niður til Danmarkarum, við biddarapasanum á baki, og fingur eisini fylt omaná rúgvuna. Úrslitið er, at ongantið áður í søguni hevur Føroyaland og tað fólk, ið her býr, verið so væl niðurbundið, so óhjálpið, so langt frá sjálvstýri og so stór ómussudyr sum nú. Tað er bæði láturligt og grátuligt, at orsøkin til hetta var ein dreymur um sjálvstýri, sum sunna tjóðskaparkenslan bleiv avskeplað og forgiftað av traðbeintum fjøldarvillarum, við einum sjúkligum hatri til hondina, sum gav teimum.

Sosialisma

Eitt annað fyrbrigdi kom seinast í tjugunum snikjandi inn í føroyska samfelagið, nakað, sum bleiv kallað arbeiðararørslan, ella sosialistiska rørslan, henda rørsla, sum ger krav uppá at vera verkamannavinnur, e. grundað á nátturliga øvundina, sum flest øll menniskju hava

ein feril av. Henda ókrútskenda rørsla festi rót, og vaks seg stóra, so stóra, at hon seinastu fjórðingsöldina er tann politiski bólkur, sum hevur havt eina størst ávirkan á føroysku samfelagsgongdina, og tí eigur allar størstu ábyrgdina av óhugnaligu støðuni. Tað var leiðslan í hesum flokki, sum miðskeiðis í trýssunum gjørdi modell- ið til, og setti í verk ta fyrstu yvirfyringina av einum føroyskum skipi. Hetta fyrbrigdi, sum kanska eigur størstu skyldina av skeivu samfelagsgongdini. Yvirfyring er, tá tann lógarkravdi eginpeningurin verður fingin til vega við at leggja hann oman á skipaprisin. Ikki man vera tikið ov rívan til, tá fasthildið verður, at øll skip, burtursæð kanska frá einum ella tveimum, sum bygd eru síðan, eru fíggið á henda kriminella og straffbara hátt, við vælsignisli frá øllum, politikarum, embætismonnum, bankum og lægregluvaldi. Øll, sum liva í Føroyum, hava verið vitandi um hetta alla tíðina. Higartil er eingin ákærdur, og enn og minni straffaður fyrri hetta peningavíð, sum hevur fyringingið í eina fjórðingsöld,

og óivað er milliardatala krónur samanlagt.

Føroyingar og felagsmarknaðurin

Fyrst í sjevtiárunum, tá danir fóru inn í felagsmarknaðin, vildu føroyingar ikki við. Tjóðskaparlígr orvitisfiskar østu vanliga føroyingin upp, fólkafylking imóti EEC bleiv stovnst, kravgongur gingnar og óðir menn reikaðu landið runt og hildu mótmælissundir. Endin bleiv, at alt var øst so upp í skúm, at eingin tordi at mæla imóti, heldur ikki teir mest hövligu politikararnir. Móttøðan var so sterk, at um onkur hugsaði um, hvussu nokur fá tandur, úti á nokrum naknum klettum, mitt úti í Atlantshavi, skuldu livbjarga sær einsamøll úti í kuldanum, ja, so tordi hann ikki at gretta slíkar svikafullar tankar. Høvuðsgjundgevingin fyrri ikki at fara inn í EEC var, at so komu bæði bretar og onnur EEC-trøll at sorla okkum landgrunnin sundur. Nú eru grunnarnir sundursorlaðir, tó ikki av EEC-trøllum, men av føroyingum sjálvum. Ofta etur hundur tað hann havnar, nú ljóðar at føroyingar «umhugsu» at fara inn í felagsmarknaðin. Tað er tó ikki vist, at tað í dag letur seg gera, soleiðis úttan viðari, og at treytirnar verða soleiðis sum um vit høvdu verið við frá byrjan av.

200 fjórðinga fiskimarkið

Eitt av aðalmálunum hjá tjóðskaparfólkum, var at fáa sær 200 fjórðinga fiskimark. Íslendingar fluttu einvíst út, og sokallaða toskalriggið byrjaði. Um ikki danir eftir føroyskum ynski gjørdu ein stóran indsats, og tryggjaðu íslendingum, og harvið eisini føroyingum 200 fjórðingamark, so bleiv hetta helst aldri veruleiki. At øll onnur lond so vildu gera tað sama, tað høvdu tjóðskapar-føroyingar ikki tikið við í roknið. Í dag kann staðfestast, at 200 fjórðinga fiskimarkið frátók føroyingum teirra búskaparlaga grundarlag. Nú er bert føroyagrunnurin eftir, og hann gevur í brutto ikki so mikið sum tær almennu lønirnar kosta samfelagnum. Føroyagrunnurin saman við donsku ómussugávinu, er ikki meiri enn triðingurin av føroyska forbrúkinum. Var tað nakar, sum tosaði um sjálvstýri??? Eingin hevur nakrantíð sagað greinina, hann sat á, so ruddiliga sum tjóðskapar-føroyingar gjørdu í hesum fori.

Samanumtikið kann sigast, at fyrr so stolta Føroya land nú liggur í sandasori, koyrt niður í dykið av orvitis javnaðar- og tjóðskaparprædikumonnurni. Eitt hava føroyingar progvað, og tað so ruddiliga, tað er at stýra

sær sjálvum, tað eru teir ikki forir fyrri, og tað so langt burtur frá. josva.

Tól í gávu

Sjúkrahúsverkið skal sum kunnugt spara, og tí eru ikki ráð til nakað stórvegis keyp av meira framkomnum tólum.

Tí er tað lærkomið, at Føroya Felag móti Krabbameini nú gevur Landssjúkrahúsnum eitt tól, ið nevnt YAG - LASER. Hetta tól kann nýtast í viðgerðini av m.a. krabbameinssjúkum, tá skurðviðgerð ikki er gjørlig. Laser'in kann nýtast til viðgerðar ígjøgnum endoskop - kikkaratól - í sodningarlaga, landrás og lungum.

Landssjúkrahúsið fær tólið mánadagin.